

גליין 403
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

הקב"ה משרת אותנו בכל עת
ובכל רגע ובכל שעה

רבי אליעזר, רבי יהושע ורבי צדוק הוזמנו למשתה שעשה רבן גמליאל לבנו. ישבו הקרואים, ורבן גמליאל עמד עליהם לשמשם, הגיש רבן גמליאל את כוסו לרבי אליעזר, וסירב רבי אליעזר לקבלה – שכן, רבן גמליאל אדם גדול ונכבד היה, ולא ההין רבי אליעזר להשתמש בכוסו, וכשהגיש את הכוס לרבי יהושע – הסכים רבי יהושע לקבלה. שאל רבי אליעזר את רבי יהושע: "האם מן הראוי אנו עושים שאנו יושבים, ורבן גמליאל – גדול הדור – עומד עלינו כשמש ומשרתנו?" השיב רבי יהושע: "כבר מצאנו שאדם גדול שימש את אורחיו, אברהם אבינו, אף שהיה גדול עולם ואבי האומה, עמד על שלושת אורחיו לשמשם, אכן, האורחים היו מלאכים, אך לאברהם אבינו הם נראו כעוברי אורח ערביים, ולמרות זאת שרת אותם בעת שהיו תחת צל קורתו", ענה לעומתו רבי צדוק: "וכי צריך אתה להביא ראייה מאברהם אבינו, שעמד עליו לשמשם? והלאו הקב"ה מלך מלכי המלכים, שאנו אורחים בעולמו, משרת אותנו בכל עת ובכל שעה, מוריד לנו מטר, מביא טללים ומומן לכל אדם ואדם שולחן ערוך בכל ימי חייו.

(ע"פ קידושין ל"ב ב')

פרשת השבוע

שיסע אל הרה"ק רבי זאב מויטומיר זיע"א (יומא דהילולא ט"ו אדר) שהיה מחזיק בית מויגה בכפר אחד, הלך האיש לאתו כפר וכשבא לבית רבי זאב, כבר היה לילה ומצא את הבית סגור מבפנים, דפק האיש על הדלת ואיש לא פתח לו, המתין זמן מה ודפק שוב על הדלת, ושוב אין פותחים לו, היה אז זמן חורף וקור והתחיל להתחנן שיפתחו לו, ולא הועיל מאומה, התחיל לדבר בכעס וברוגז איך זה אינכם מרחמים על יהודי להכניסו לבית? אך שום דבר לא הואיל, ומהבית אין קול ואין עונה.

כשהאיר השחר פתחו את הדלת, והוא נכנס והתאכסן שם כמה ימים. רבי זאב לא שאל אותו שום דבר, תמה האיש בלבו על מה זה שלח אותי המגיד לכאן? והחליט לחזור לביתו. קודם הליכתו פנה לרבי זאב בשאלה: הנה רבנו המגיד שלח אותי לכבודו, ואיני יודע למה, השיב לו ר' זאב אני אגיד לך למה שלחך רבנו אלי, כדי שתלמד כי האדם הוא בעל הבית, ולמי שאינו רוצה אין הוא מניחו להיכנס.

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (כ"ח - ב')

מסופר על אחד מגדולי הלמדנים שבליטא שהיה מתנגד מובהק לדרך החסידים, שטען לפני הנצי"ב מוולוז'ין על אדמו"רי החסידים שחיים ברחבות, בעוד שראשי הישיבות וגדולי התורה מתפרנסים בצער ובדוחק גדול. השיב לו הנצי"ב בחיוך: מעולם כך היה, צא וראה, אהרן הכהן שעסק ב"עבודה" לבש בגדי זהב משובצים באבנים טובות, אולם משה רבינו זה שקיבל בשבילנו את התורה, למענו לא עשו מלבושים מיוחדים ורק מטהו נזכר: "הרם את מטך" "קח את מטך" יותר לא היה לו.

ועשית להם אבנטים (כ"ח - מ)
אבנט מכפר על הרהור הלב (ערכין טז)

מסופר על הרה"ק המגיד הגדול ממעורייטש זיע"א, שפעם בא אליו אדם אחד והתאונן לפניו שאיננו יכול לטהר את מוחו ממחשבות לא טובות והרהורים רעים, שנכנסים אליו בעל כרחו ומבלבלים אותו. ציווה המגיד

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 6:18 ת"א: 6:20 ר"ת: 6:56

פרשת תצוה – זכור

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:05 ת"א: 5:20

המלוכה בכל עיר וכפר בממלכתנו הגדולה. על המעטפות יכתב לאמר: לפתוח ביום זה וזה ולבצע מיד, באופן זה לא יודע דבר הגזירה לשליחיהם של היהודים, השורצים בכל מגנן המלוכה".

"וליתר ביטחון", הוסיף הצאר בקול מזרה אימים, "מצווים אתם, השרים, להישאר בכל העת בארמון המלוכה, סגורים ומסוגרים מפני כל העולם, ומשמרות צבא כבדים יוצבו סביב הארמון, כאן תשבו ותכינו את התכנית המפורטת של החוק, עד חצות חייבת התכנית להיות מוכנה לפרטיה ודקדוקיה!"

נדהמים הביטו השרים איש אל רעהו, לא אחת ולא שתיים השלימו עם רעיונותיו המטורפים של הצאר, אך כל אשר הטיל עליהם היום – לזה לא היה אח ורע. באין להם אפשרות להתנגד, נגשו השרים למלאכה לתכנן כיצד ואיך יעבור דבר החוק וביצועו אל כל רחבי רוסיה הענקית. כעבור שעות אחדות – זמן רב לפני המועד שנקב הצאר – היתה התכנית ערוכה לכל פרטיה ודקדוקיה, והונחה על שולחנו של שר הפנים.

והנה נפתחה דלת האולם בתנופה רבה, אל החדר נכנס הצאר בצעד נמרץ. בלי לשאול מילה ניגש הישר אל שולחנו של הפנים, נטל לידו את הגיליונות הגדולים, שעליהם נכתבה התכנית לגזירות, חיש מהר עיין בהם – ולאחר מכן הטילם אל תוך האש הבושרת באח, הפליט מילה של כעס ותרעומת, ופנה לצאת.

נבוכים הביטו השרים זה בזה, מה פשר התנהגותו של הצאר? שעות רבות עמלו קשה על התכנית, והנה בא הצאר והשליכה אל האש בלי מילה אחת של הסבר? במקום קמה מהומה גדולה, חלק מהשרים ביקשו לעזור את הארמון ולשוב לבתיהם, אחרים הציעו להישאר – אולי יבוא הצאר שנית ועמו הצעה משלו לתכנית הגזירות, לבסוף נזכר אחד השרים כי בחדר הסמוך הוכנה למענים – עוד בשעת הצהריים – ארוחה, והציע לשרים "הבא ונסעד לבנו", והשרים שמחו להצעה.

הסבו אפוא לשולחן והחלו מטיבים את לבם, והנה נשמעו צעדים כבדים, אל החדר נכנס הצאר ניקולאי ועמו שני שומרי ראשו. בקורת רוח הביט בשרים האוכלים ואמר: "לאחר עבודה כה מאומצת כפי שעשיתם – אכלו ושתו כאות נפשכם. רק ראש השרים יואיל לקרוא באזני את התכנית שהכינותם. נבהלו השרים, שמה ממתין הצאר לתכנית חדשה, משובחת מקודמתה. וראש השרים אור עוז ואמר: "בזמן קצר שכזה אי אפשר לאבד תכנית כה מסובכת".

משמים אין רוצים שנשמיד את היהודים

ניקולאי, הצאר הרוסי שונא ישראל גדול היה, ולכינוי "צורר היהודים" זכה. בימי ניקולאי החלו ברוסיה רדיפות וגזרות המכוונות נגד היהודים, אך בחסדי ה', נודעו ליהודים כל תכניות השטנה בעוד מועד, והם הצליחו לקדם את פני הרעות. הדבר הכעיס את הצאר הרשע, ועורר אותו לחפש ולבקש דרכים חדשות, וזדוניות ומלאות רשע, כדי להתנכל ליהודים, להשמידם, לכלותם ולאבדם – את זאת ביקש בכל לבו.

באחד הימים עלה במוחו רעיון, הוא מצא את הפתרון לבעיית היהודים, פתרון שיעזור לו להשמיד את כל היהודים אשר בתחום ממלכתו. חיש מהר זימן את שרי ממשלתו להתייעצות דחופה, השרים הבחינו כי הצאר נרגש ומתוח, הוא נעץ בהם מבטים נוקבים בטרם פצה את פיו.

אחרי דקות ארוכות של שתיקה, החל סוף סוף הצאר את דבורו: "הזמנתי אתכם לכאן, כדי להודיע לכם שמצאתי פתרון לבעיה חשובה, הדורשת פתרון מהיר וסופי, בוודאי מבינים אתם, כי זוהי בעיית היהודים, הללו הנם נטע זר בארצנו ועלינו להיפטר מהם או להעבירם לדת הנצרות. ברור לכולכם, כי תוכנית סודית היא לחלוטין, ואוי לכם אם תגיע לאזניים זרות. לאחר מחשבה רבה הגעתי למסקנה, כי על היהודים אי אפשר לכפות להתנצר, אלא יש לפגוע בציפור הנפש שלהם, בנקודה המחזיקה אותם כעם מיוחד.

ראשית לכל, נפגע בחינוך ילדיהם, כידוע לכם, לומדים ילדי היהודים את תורתם ב'חדרים' ובישיבות, נסגור אפוא את ה'חדרים' והישיבות, נסגור את בתי הכנסת, שבהם עורכים היהודים את תפילותיהם, ועוד משהו: נאסור על היהודים לקיים שתי מצוות חשובות: שבת ומילה".

"הוזמנתם לכאן, כדי לשמוע את הגזירות הללו, כי עליכם בתור שרי ממשלתי, יהיה מוטל להוציא אותן לפועל, אך עד אשר יצאו לפועל, מוטלת עליכם חובת הסודיות, אם, חלילה וחס, יודע ליהודים שמץ של דבר על התכנית, הם יהפכו עולם ומלואו כדי לסכלה!" השרים הנהגו בראשיהם ביראת כבוד, והצאר ניקולאי המשיך:

"מועד קבעתי לגזירות, או אם רצונכם תקראו להם חוקים, הם יכנסו לתוקף מהיום בעוד חמישה חדשים בדיוק. את פקודת הגזירה יהא עליכם לשלוח במעטפות חתומות אל כל משרדי

צ'ישל ונמשל

לבסוף כאשר מזדקן האדם, מביט הוא לאחוריו

ורואה כי הכל היה חלום

סוחר אחד נסע אל היריד בלייפציג ומצא לעצמו אכסניה בפונדק אחד בעיבורה של העיר. לילה אחד חלם הסוחר כי בחצר הפונדק טמון אוצר גדול של מטבעות זהב, ובחלומו הוא חופר בקרקע, לפתע נכנסה מחשבה ללבו שמא יראה את מעשיו בעל הפונדק ויגרש אותו מן המקום, על כך שהוא חופר בחצרו, ולא זו בלבד אלא שבעל הבית יקח לעצמו את האוצר היקר. לכן החליט האיש לרכוש לעצמו את כל הפונדק וכאשר יהיה הוא בעל הבית, יחפור ויקח את האוצר לעצמו. בבוקר התעורר והנה חלום.

כל ימי היריד עסק האיש במסחר במשא ובמתן, וכאשר הגיע היריד לסיומו, פנה האיש ושב אל ביתו. מרוב טרדות הדרך ומרוב עיסוקיו הרבים התבלבל האיש ונתערבו במחשבתו חלום ומציאות, על כן כאשר שב אל ביתו, סיפר לאשתו כי מצא אוצר גדול בחצר פונדק קטן בלייפציג והוא מתכוון לרכוש את הבית ולהפוך לעשיר גדול. שמחה האישה על החדשות הטובות, וכעבור זמן לא רב, נסעו כל בני המשפחה ללייפציג, שם ניהל הסוחר משא ומתן ארוך בדבר קניית הפונדק, ואף שילם עליו יותר מכפי מחירו, בחושבו כי אין הדבר נורא כל כך, שהרי עוד מעט קט, ממון זה יהיה נחשב לו למאומה.

ברדת הלילה יצאו הסוחר וכל בני ביתו ובידם אתים וקלשונות וחפרו בחצר עד שהפכוהו לגל של אפר ועפר וכמובן שלא מצאו דבר. או אז נזכר הסוחר שבעצם הכל היה רק חלום, וכאשר סיפר את הדבר לבני ביתו געו כולם בבכי גדול.

והנמשל: היצר הרע מטעה את האדם כדי שיימשך אחר עסקיו, והוא מדמה לו שמחר ירוויח ממון רב, ובשבוע הבא יהפך לעשיר גדול וכו', וכך עוברים ימיו של האדם ברדיפה תמידית אחר הממון, ומי שיש לו מנה רוצה מאתיים. לבסוף כאשר מזדקן האדם, מביט הוא לאחוריו, ורואה כי הכל היה חלום.

(בשם המגיד הק' מדובנא זיע"א)

קפץ הצאר אגרופיו בזעם וצעק: "הרי התחייבתם לסיים את המלאכה עד שעת חצות". השיבו השרים ברוח נכאה: "כשנוכחנו שהוד מעלתו השליך את תכניתנו לאש, חשבנו שנעשה רצונו אם נפסיק את העבודה". "אני שרפתי את עבודתם? השומעות אונכם את דברי השטות היוצאים מפיותיכם?" התקצף הצאר. "ראויים אתם בשל כך לעונש חמור" וכבר הורה לשלישיו לאסור את השרים. "זוהי בגידה! זהו קשר! איסרו אותם, את כולם!"

בעודו צועק, נכנסו החדרה ששה קוזקים בעלי זקנים ארוכים, משומרי הארמון. אחד השלישים לחש דבר מה באוזני הצאר, והצאר הסכים לדבריו, הוא ניגש אל השרים ובקול נמוך, לבל ישמעו ששת הקוזקים, אמר: "אומרים אתם, כי לפני כמה שעות באתי הלום, אך – שקר הדבר, שכן מלשכתי לא יצאתי עד עתה. שאלו אפוא את הקוזקים, אם הם ראו אותי".

סרבו השרים לשאול, כי נפל פחד הצאר עליהם. "אם כן אשאל אני" לחש שלישו של הצאר בקול מורה אימים. הוא פנה אל הקוזקים ושאר: "האם ביקש איש להיכנס אל החדר שבו אנחנו נמצאים בשעות שעומדים אתם על המשמר?" "לבד מהוד מלכותו – איש לא היה" השיבו הקוזקים. "את זאת אני יודע", הגיב השליש, "הרי באתי עמו". "אך הוד מלכותו היה פה לבדו פעם נוספת, לפני כשעתיים" אמרו הקוזקים. "אין ספק בכך, כולנו ראינו והכרנו אותו".

פני הצאר חוורו. "כל העת ישבתי בחדרי, משעת הצהריים ועד לרגע זה לא עזבתי את חדריי", הפטיר. וכעבור רגע הוסיף: "אין זאת, אלא שאלוקי היהודים שלח לעזרם את מלאכו, לשרוף את פקודת הגזירה שגורתי נגד עמו. רואה אני, שמשמים אין רוצים שנשמיד את היהודים.

צ'ין אדם לחברו

הכנסת אורחים במסירות נפש

בסוף ימיו של הגרי"י קנייבסקי זיע"א (הסטייפעלער), נתפרסם ממנו מעשה שהתפרסמה בכל הארץ, על דבר אברך שבא מירושלים לביתו בשעה מאוחרת בלילה, והוא כבר כמעט ונרדם על השולחן, ובשל השעה המאוחרת, נאלץ האברך להישאר ללון בבני ברק, האברך שאל את ב"ב של הרב היכן יש כאן בית כנסת סמוך, שיוכל לישון שם, בני הבית היפנו אותו לכמה בתי כנסיות סמוכים, כעבור כעשרה רגעים שהאברך הנ"ל עזב את הבית, נתעורר הרב משנתו, וכשנדע לו על הסיפור עם האברך, קם מיד ממקומו ונודרו לבית הכנסת הסמוך לביתו, על אף שהיה ספק אם האורח הלך לשם או למקום אחר, באותה תקופה היה הרב כבר חלש מאד, עד כדי כך שאפילו ללכת ד' אמות היה קשה לו, ואע"פ כן מסר נפשו לקיים מצות הכנסת אורחים, וב"ה שכשהגיע לבית הכנסת מצא את האברך הנ"ל, לפי הסימנים שקיבל מב"ב, והביא את האורח לביתו והציע לו את המיטה, ובבוקר דאג לו לארוחת בוקר, ואחרי שגמר לאכול שאל אותו על מטרת בואו, וענה לו על בקשתו, וברך אותו בחום.

לאחר זמן אמר הרב למקורביו מתי מודמנת לי לקיים מצות הכנסת אורחים? כי הרי לא באים אצלי לאכול ולישון, ועכשיו שנודמנה מצוה זו לידי רצתי לקיימא. וכשנדע לו על הפרסום הרב שנתפרסם סביב המעשה, לא הבין על מה כל הרעש, והתבטא הסטייפעלער ואמר: עוד מעט גם יספרו שהנחתי תפילין.

התחשבות בזולת

מסופר: אחד מבני הישיבה ראה את הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א מסתובב שקוע במחשבות סביב ביתו, הוא ניגש אליו ושאל אולי אפשר לעזור לראש הישיבה? ענה לו רבי איסר זלמן, לא תודה, אולם הלה רואה את רבנו שוב מסתובב אנה ואנה, ניגש אליו עוד פעם והתנצל, הוא מוכן לסייע אם רק יוכל בעזרת השם לעשות מה שראש הישיבה זקוק, ומדוע הוא מסרב, רבנו אמר לו שבאמת הוא לא צריך שום דבר, אך הוא עלה הביתה ושמע שהאשה השוטפת את הבית נמצאת ושוטפת עכשיו את הבית, והיא עניה וגלמודה, ובשעת עבודתה היא נוהגת לשיר שירים, והיא יודעת שכשאני נכנס לבית איני רוצה לשמוע קול זמר של אשה, או היא מפסקת מלשיר, אם כן למד לי לקחת ממנה מעגומת נפש זו את תענוג השירה, תסיים את עבודתה, ובינתיים אמתין כאן ואז אעלה הביתה.

רגישות לזולת

הגאון הקדוש רבי אברהם ישעיהו קרליץ ה"חזון איש" זיע"א, הוזמן פעם לירושלים עיר הקודש, להתכבד בסנדקאות, אחרי הברית עלה על הבמה דרשן בלתי קרוא, והשמיע את דרשתו, הקהל כולו היה עסוק בשמחה ולא האזין לדברי הדרשן, רק ה"חזון איש" עמד כל הזמן מול הבימה כשכולו אוזן לדרשה, ואחרי הדרשה ניגש לדרשן ואמר לו ישר כח במאור פנים.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"א אדר

הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אוולאי ב"ר יצחק ורחיה (חיד"א - תקס"ו)
הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נור - תקפ"ג)

יום ראשון י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מוידויטשוב (תרע"ט)
הרה"ק רבי שלמה מסאכטוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרע"ט)

הרה"ק רבי אהרן הורוויץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדויקוב (תרפ"ו)

יום שני י"ג אדר

רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד (ספר חסידים - ד"א תתקע"ה)

הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטראה

ב"ר מאיר (בעל מאיר נתיבים - תקפ"א)

הגאון רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד (תשמ"ו)

יום שלישי י"ד אדר

הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד (תר"פ)
הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב (תרפ"ט)

יום רביעי ט"ו אדר

הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי (מג"א - תמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מויטומיר (אור המאיר - תק"ס)

הרה"ק רבי יוסף מפיטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

יום חמישי ט"ז אדר

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)

הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (בעל החת"ס - תרמ"ג)

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור - תשנ"ו)

יום שישי י"ז אדר

הרה"ק רבי אברהם מפראהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרווין - תקע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" לפרסם יוסף הירש" על המעשים.

דין מי שהיה ניעור כל הלילה (ד')

א) היה ער כל הלילה, ואין לו ממי לשמוע הברכות של אלוקי נשמה והמעביר שינה, יכול לברך את אלוקי נשמה, והמעביר שינה, בעצמו. (ספר קיצור הלכות מועדים, שבועות, להגר"ש דבליצקי זצ"ל, עמוד כ"ד, אות ב')

ב) הניעור כל הלילה, וישן שינת קבע לאחר עלות השחר, מברך אחר קימתו, אלוקי נשמה, והמעביר שינה, בעצמו. (פסקי תשובות, סימן תצ"ד, אות ז')

ג) הברכות, הנותן לשכניו בינה, וכו', יכול לברך גם בהיה ניעור כל הלילה. (עיין רמ"א או"ח סימן מ"ו סעיף ח')

ד) מי שניעור כל הלילה, יוהר שלא יאמר שום פסוק אחרי עלות השחר, עד שיברך ברכת התורה. (כף החיים סימן תצ"ד ס"ק י"ב), ויש אומרים שרשאי להמשיך בלימודו, עד שגומר הענין, [ומיירי כשבעתו בגמר לימודו לשכב לישון, דעדיף טפי שימתין בברכת התורה עד אחר שינתו. (ש"ת מהרש"ג ח"א סימן ס"ב)].

לע"נ

הר"ר קלונימוס קלמן טייכמן ז"ל
ב"ר חיים צבי ז"ל
נלב"ע י"ג אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז